

Dnr 522328
2023-01-25

Finansrapport tertial 3, 2022

Uppföljning av finanspolicyns riktlinjer och beslut tagna på delegation

Den av Kommunfullmäktige antagna finanspolicyn innehåller riktlinjer för kommunkoncernens tillgångs- och skuldhantering. I finanspolicyn regleras att rapportering ska ske till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut. Finansrapport tertial 3, 2022 är en återrapportering till kommunstyrelsen av tillgångs- och skuldförvaltningen per 31:a december 2022.

Ekonomidirektören m. fl. har bemyndigande att på kommunstyrelsens vägnar besluta om upptagande av lån enligt KS beslut 2021-11-23, Dnr 21KS434. Finansrapporten är en återrapportering av beslut tagna på delegation under tertial 3, 2022.

Finansieringsrisk, jämförelse mot finanspolicy

Finansieringsrisk är risken att inte ha tillgång till det kapital som verksamheten kräver eller att finansieringen endast kan erhållas till ökade kostnader.

Tabell: Genomsnittlig kapitalbindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Ej under 2 år och samtliga lån ska kunna återbetalas inom 15 år	←	2,7 år	2,9 år	2,7 år
Högst 45% av lånestocken får förfalla inom 12 månader	←	26 %	30 %	25 %

Ränterisk, jämförelse mot finanspolicy

Ränterisk är risken att räntorna på marknaden rör sig upp eller ned över tid, vilket medför att räntekostnaderna för verksamheten förändras.

Tabell: Genomsnittlig räntebindningstid kommunkoncernen

Nyckeltal	Prognos framåt	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Skall vara 3 år med en tillåten avvikelse på max +/- 12 månader (2 - 4 år)	←	2,6 år	2,8 år	2,5 år
Minst 10% och högst 45% räntejusteras varje 12 månaders period	←	31 %	33 %	38 %

Gävle kommunkoncern ligger rätt enligt finanspolicyn på alla nyckeltal, se ovan. Kapitalbindning och räntebindning ligger stabilt.

Nyckeltal

Tabell: Gävle kommunkoncern, 2022-12-31 (2021-12-31)

	Koncernen
Total låneskuld, mnkr*	7 319 (7 064)
Snitt kapitalbindning, år	2,7 (2,9)
Snitträntebindning, år	2,6 (2,8)
Snittränta	0,74 % (0,52 %)
Kapitalförfall inom 12 månader, %	26 (30)
Ränteförfall inom 12 månader, %	31 (33)

* Låneskulden består av externt upptagna lån i kommunens internbank, samt externt upptagna lån i Gävle Stadshus AB genom internbankens försorg.

Känslighetsanalys

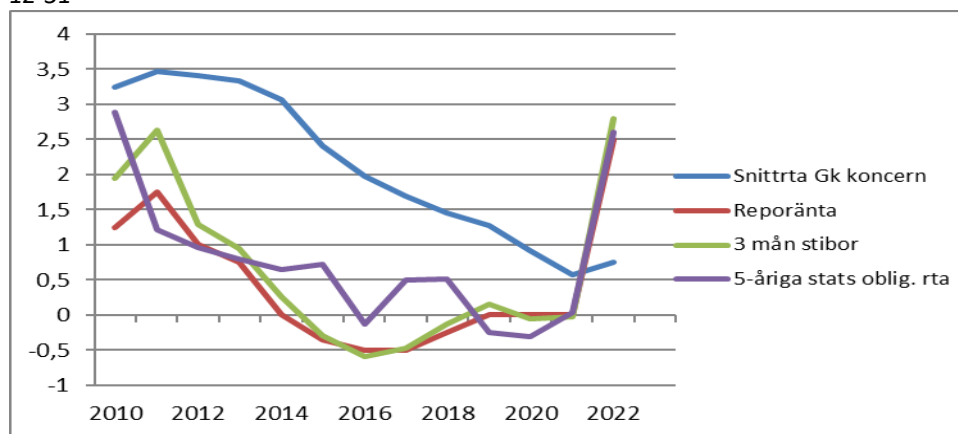
Kommunkoncernens bolag är de som påverkas av ränterörelser eftersom de har låneskulder, Gävle kommun har inga låneskulder. Kostnadsökningen på årsbasis vid 1 procentenhets ränteökning, på lån med rörlig ränta och fast ränta som förfaller inom ett år, är 8 mnkr, för hela bolagskoncernen.

Kommunsektorns skuldförvaltning

Kommuninvest publicerar kvartalsvis en rapport som summerar kommunsektorns och regionernas låneskuld. I nedanstående tabell jämförs Gävle kommuns skuldportfölj med snittet av Kommuninvests utlåning till offentliga sektorn.

	Gävle kommun	Genomsnitt riket
Kapitalbindning (år)	2,7	2,5
Andel av kapitalet som förfaller inom 12 mån (%)	26	28
Räntebindning (år)	2,6	2,6
Genomsnittsränta (%)	0,74	1,58

Bild: Gävle kommunkoncerns snittränta genom åren jmf. med div. andra räntor, 2022-12-31

Marknadsläge/information

Globalt

Under 2022 steg inflationen till de högsta nivåerna som skådats sedan början av 1980-talet och centralbanker världen över tvingades inse att den plötsliga accelerationen inte var förbipasserande utan på väg att få fäste. Sedan dess har de monetära åtstramningarna varit högst uppe på agendan. Resultatet är välkänt, räntorna har stigit samtidigt som aktie- och huspriserna har fallit. Mer räntehöjningar kommer, då Centralbankschefer har intensifierat sin hökaktiga retorik på sistone.

Året, 2023, inleds med att Kinas "zero-covid" strategi hävdades och gränsen mot Hongkong öppnades för första gången på tre år. Marknaderna tror att Kinas återöppning kommer att öka efterfrågan på råvaror. Kina kommer att spela en nyckelroll för global ekonomi och inflationsutveckling under 2023.

Marknaden fortsätter att reagera positivt på varje ljusglimt av den avtagande inflationen i USA och förväntar sig ett relativt snabbt fall av inflationen, samtidigt som det fortsätter att prisas in räntesänkningar från FED under 2023, vilket kan anses något förhastat.

De senaste inflationssiffrorna från ECB stärker bilden av att inflationstoppen ligger bakom oss, dock ligger kärninflationen fortsatt kvar på för höga nivåer för att centralbankerna ska kunna slappna av. Euroområdet inflation sjönk till 9,2 procent i december från 10,1 procent i november. ECB höjde räntan med 50 punkter i december och vid pressträffen sade Lagarde *"Baserat på den information som vi har tillgänglig nu så pekar det mot en ny räntehöjning med 50 punkter vid nästa möte, och troligen vid mötet därefter, och troligen därefter, men allt kommer att bero på bedömningen av data"*.

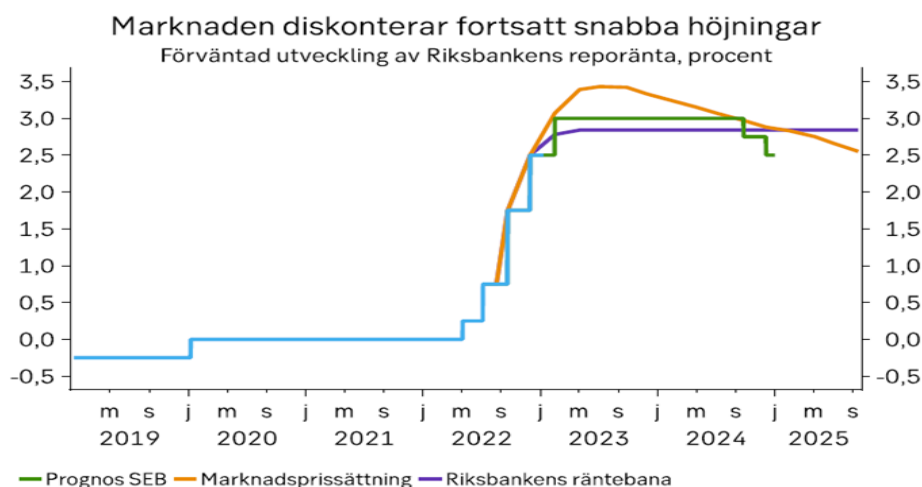
Sverige

Hög inflation och stigande räntor bidrar till att den svenska ekonomin går in i en lågkonjunktur 2023. Hushållen pressas från flera håll och deras reala disponibla inkomster minskar under 2023. Svenska hushåll är jämfört med i andra länder mer räntekänsliga till följd av hög belåningsgrad och korta räntebindingstider. Hushållen drar därför ned på konsumtionen under den kommande vintern och våren. Det tar därefter tid för ekonomin att återhämta sig och lågkonjunkturen förväntas bestå till och med 2025.

Många företag rapporterar fortfarande om brist på arbetskraft och lågkonjunkturen slår igenom med viss fördröjning på arbetsmarknaden. Arbetslösheten stiger när lågkonjunkturen successivt dämpar efterfrågan på arbetskraft. Bostadsinvesteringarna utvecklas betydligt svagare än förväntat vilket markant reviderar ned fasta bruttoinvesteringar för 2023.

Räntor

Hög inflation, höga inflationsförväntningar och svaga konjunkturutsikter ställer Riksbanken inför en svår avvägning om hur penningpolitiken bäst bör utformas. Konjunkturinstitutets bedömning är att styrräntan höjs till 2,75 procent i februari 2023 för att sedan börja sänkas mot slutet av året när lågkonjunkturen är tydlig och inflationen är nere på normala nivåer.

Källa: Central Bank of Sweden (Riksbanken), Macrobond, SEB

Långa räntor är nära toppen men det kommer dröja ett tag innan en uthållig nedåttrend har etablerats. Erfarenheten säger att långa räntor normalt toppar före den sista styrräntehöjningen och börjar ”trenda” nedåt när marknaden är övertygad om att höjningscykeln är över.

(källa: Konj. Inst., Nordea, SEB)

Gävle kommunkoncerns upplåning under 2022, jmf. med KF:s kreditram

Kommunfullmäktige fastställde en kreditram 2022 för extern upplåning i koncernen, kommunen och per bolag. Bolagen har totalt 2 488 mnkr kvar att nyttja av kreditramen för 2022. Gävle kommun har ett positivt banksaldo på 58 mnkr (624) mnkr, se sammanställning i tabellen nedan.

Tabell: Gävle kommunkoncern låneöversikt samt nyttjande av kreditram, 2022-12-31

Enhet/Bolag	(mnkr)	Låneskuld (kredit)	Egna-externa lån	Kreditram-2022*	Kvar att nyttja**
Gävle Stadshus AB		-35	-769	850	46
AB Gavlegårdarna		-3 311	-100	3 900	489
Gävle Energi AB koncern		-518		925	407
Gävle Hamn AB		-1 186		1 500	314
Gävlefastigheter koncern		-2 063		2 120	57
Gävle Parkeringsservice AB		-137		170	33
Gästrike Vatten AB koncern		-398		1 150	752
Gästrike Räddningstj. Förb.		87		0	87
Gästrike Återvinnare koncern		-87		140	53
Gästrike Ekogas AB		-95		150	55
Ej fördelat				195	195
Summa krediter-bolag		-7 743	-869	11 100	2 488
Gävle kommun		7 801		300	
Extern låneportfölj + Banksaldo					
Summa Bankkonto (Toppkonto)		58			
*Intern checkkredit, beslutad av KF					
extern kredit, Nordea					
** E=D+(B+C)					

Redovisning av skuldportfölj

Utbyggd internbank är på plats och Gävle kommun finansierar bolagen via en extern låneportfölj vars villkor speglas i bolagens interna lånekrediter på sina respektive konton i Nordea. Finansrådet ansvarar för hanteringen av den externa skuldportföljen, i enlighet med finanspolicyn.

Finansrådet har under tertial 3 finansierat ett nytt lån i den externa skuldportföljen som i sin tur ersätter fem lån som gått till förfall. Inför varje finansiering (upplåning) genomför finansrådet en analys av möjligheten till hållbar upplåning, skuldportföljens sammansättning, förfalloprofil m. m. i relation till finanspolicyn, samt rådande marknadsvillkor. Denna analys ligger sedan till grund för internbankens upplåning.

Bolagens totala belåning ökade med cirka 400 mnkr under tertial 3, vilket medförde att överlikviditeten i Gäve kommun förbrukades. Internbanken emitterade ett certifikat på 100 mnkr för att stärka likviditeten.

Gävle kommunkoncerns externa upplåning per 2022-12-31, mnkr

Låneskuld (mnkr)	IB, 2022-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2022-12-31	Andel %, Saldo
Kommuninvest	5995	1 795	1640	6150	93,9%
Swedbank	100		100	0	0,0%
Certifikat total	200	200	0	400	6,1%
Summa "extern portfölj"	6295	1 995	1 740	6550	100,0%
GSAB, externa lån med kommunal borgen (KI)	769			769	
ABG, externt pantbrevslån	100			100	
Summa Gävle kommunkoncern	7164	1 995	1 740	7419	

Redovisning av upplåning under tertial 3, 2022, mnkr

Finansiering	Kredittid	Kreditinstitut	Ränta	Fast/Rörlig	Belopp
Lån	Löpande	Kommuninvest	3-mån Stibor +0%	Rörligt	300
Certifikat	3-mån		2,79%	Fast	100
Summa					400

Reverslån, mnkr (internbanken har ej externa lån)

Reverslån (mnkr)	IB, 2022-01-01	Upplåning	Amortering	UB, 2022-12-31
Gavlefastigheter AB	897		31	866
Gävle Energi AB	322		60	262
Bomhus Folketshus	6			6
Brynäs Fastighets AB	101		5	96
Summa	1 326		96	1 230

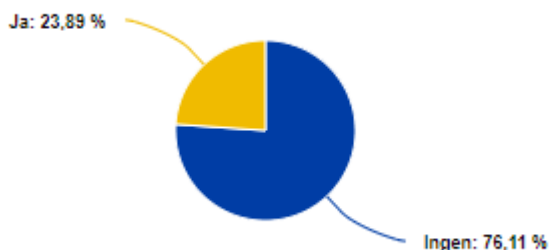
Hållbar finansiering

Gävle kommuns internbank fortsätter arbetet att tillsammans med bolagen lämna in ansökningar avseende hållbar finansiering. Tertial 3 medförde att GFAB:s byggnation, Hemlingborg, avseende gröna byggnader och energieffektivisering blev godkänd med ett belopp på 575 mnr. Detta belopp avses användas till finansiering, via s.k. Gröna Lån, under 2023.

Totalt har Gävle kommun 1.625 mnr i Gröna lån, per 2022-12-31:

- 160 mnr, AB Gavlegårdarna, Flerbostadshus Sörby backe
- 130 mnr, Gästrike Ekogas, Biogasanläggning i Forsbacka
- 340 mnr, Gävle Energi AB, Felixprojekt, fjärrvärmeledning Gävle-Sandviken
- 340 mnr, AB Gavlegårdarna, Godisfabriken
- 260 mnr, GFAB och ABG, div projekt.
- 395 mnr, AB Gavlegårdarna, Bostäder södra Hemlingby

Andel gröna lån av total portfölj i gult, nedan

Borgen

Den av Kommunfullmäktige antagna modellen för administrativa avgifter i Gävle kommun, KF beslut 2019-10-29, Dnr 19KS233-2, innehåller riktlinjer för kommunkoncernens hantering av marknadsmässiga borgens- och

utlåningsavgifter som stämmer överens med lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

Genom EU:s statsstödsregler avses alla insatser av ekonomisk art som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna eller ge en ekonomisk fördel för ett visst företag eller en viss produktion. Dessa regler omfattar inte enbart de kommunala bostadsaktiebolagen, utan innefattar även annan verksamhet som bedrivs av kommunala företag på en konkurrensutsatt marknad.

Från och med 2022-05-01 omfattas även Gavlefastigheter och Gävle Parkeringservice AB av ovanstående metodik. Detta innebär att finansieringskostnaden för dessa två kommunala bolag ökar i enlighet med den beräkningsmodell av marknadsförhållanden som Fundcurve gör på uppdrag av Gävle kommun.

Justerad borgensmodell

En viktig aspekt med nuvarande modell, vars syfte är att de kommunala bolagens finansiering inte ska vara gynnade prismässigt gentemot privata aktörer, är att den inte värderar kreditrisken korrekt. En modell är per definition inte en korrekt bild av verkligheten, men nuvarande modell bedöms ha en brist avseende kreditrisken för respektive kommunalt bolag. Kreditrisk eller kreditvärdighet är ett bolags sannolikhet att gå in konkurs. Nuvarande modell värderar alla ingående kommunala bolags kreditrisk lika, eftersom alla bolag ägs av Gävle kommun. Då lagstiftningen avser att inte snedvrیدا konkurrensen bör modellen ta hänsyn till respektive kommunalt bolags kreditrisk utan hänsyn till ägandet. Detta skulle medföra en mer marknadsmässig finansieringskostnad för respektive kommunalt bolag, vilket eftersträvas enligt nuvarande lagstiftning och EU:s statsstödsregler.

Martin Svaleryd
Ekonomidirektör

Jens Fornander
Controller